

DODATNE UPUTE ZA USLUGE U

LABORATORIJI

*OPŠTA PRIPREMA PACIJENTA PRIJE UZIMANJA KRVI
VAĐENJE KRVI DJEČIJE DOBI
PRIPREMA PACIJENTA ZA OGGT
ODREĐIVANJE LIPIDNOG STATUSA
ODREĐIVANJE ŽELJEZA
UZORKOVANJE URINA
PRIPREME KOJE OVISE OD FAZI CIKLUSA
PRIPREMA I PREPORUKA ZA ANALIZU COVID 19 SPIKE PROTEIN*

OPŠTE UPUTE ZA PRIPREMU BOLESNIKA PRIJE UZIMANJA KRVI:

1. dan prije uzimanja krvi izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost te uzimati uobičajene obroke hrane, ne uzimati premasne obroke;
2. poslije 22 sata navečer NE uzimati hranu, piti alkohol te pušiti

UPUTA ZA VAĐENJE KRVI DJEČIJE DOBI

Djeci mlađoj od sedam godina možemo krv vaditi isključivo iz prstića, tako da kod njih obavljam samo one pretrage koje se mogu napraviti iz kapilarne krvi, na primjer:

- KKS (kompletna krvna slika)
- CRP
- IgE
- hormone štitnjače

DODATNA UPUTA ZA OGGT

- **3 dana** prije izvođenja testa konzumirajte svoje uobičajene obroke, bez promjena u unosu količine i vrste hrane i pića.
- **24 sata** prije izvođenja testa zabranjena je jača fizička aktivnost (plivanje, teretana, vožnja bicikla)
- **Večer prije** izvođenja testa, od 23 sata nadalje, zabranjen je unos hrane i pića. U navedenom periodu smijete piti samo običnu vodu.
- **Ujutro**, na dan izvođenja testa, zabranjena je konzumacija hrane i pića (osim obične vode), te pušenje.
- Javite se u laboratorij natašte, u jutarnjem terminu.
- Dati ćete uzorak urina prije opterećenja glukozom kako bi se isključila previsoka glukoza natašte.

- Uzet će Vam se uzorak krvi natašte.
- Polahko, u malim gutljajima, popit ćete čašu glukoze otopljene u vodi.
- Tačno (60 i) 120 minuta nakon što se popili glukozu, javite se na vađenje drugo (i treće) uzimanje krvi.
- Tokom izvođenja testa zabranjena je fizička aktivnost, konzumacija hrane, pića i pušenje. Mirno sjedite u čekaonici i pazite na tačno vrijeme javljanja u laboratorij.
- Nakon zadnjeg uzimanja krvi (120 minuta) dozvoljena je i preporučljiva konzumacija hrane i pića.

UPUTA ZA ODREĐIVANJE LIPIDNOG STATUSA(MASNOĆE):

Dvije sedmice prije uzimanja uzorka krvi:

- uobičajeno se hraniti
- izbjegavati promjene u tjelesnoj težini

48 sati prije uzimanja uzorka krvi:

- izbjegavati intenzivnu tjelesnu aktivnost
- ne uzimati alkohol

24 sata prije uzimanja uzorka krvi:

- uzimati uobičajene obroke hrane, ali ne premasne

12 sati prije uzimanja uzorka krvi:

- ne uzimati hranu, piti alkohol, kafu, niti pušiti (voda je dozvoljena)

Određivanje holesterola ne bi se trebalo provoditi prije nego što prođe **8 sedmica** od:

- akutnog infarkta miokarda
- hirurške operacije
- traume
- sekundarne bolesti s promjenama u metabolizmu lipida
- akutne bakterijske ili virusne infekcije

Na vađenje doći ujutro.

UPUTA ZA ODREĐIVANJE ŽELJEZA

Ako je osoba pod terapijom željeza i/ili multivitaminskih preparata obogaćenih željezom, kontrola željeza u serumu se izvodi najmanje:

- sedmicu do 10 dana nakon peroralnog uzimanja preparata

- 3 dana nakon davanja intravenoznih preparata
- mjesec dana nakon intramuskularnog davanja željeza

Također se 24-48 sati prije uzimanja uzorka krvi ne preporučuje uzimati vitamin C, piti sokove koji mogu uticati na željezo (borovnica, crni ribizl, kupine, cvekla), niti piti crno vino.

Na vađenje krvi treba doći ujutro i natašte.

UPUTE ZA UZORKOVANJE URINA

Iz uzorka urina (mokraće) može se uraditi takozvani opšti pregled mokraće i može se odrediti koncentracija pojedinih supstanci u mokraći. Donosi se prva jutarnja mokraća (jer je ona najkoncentrovanija). Izuzetno u hitnim stanjima se može donijeti bilo koji uzorak mokraće.

POSTUPAK SA STERILNOM POSUDICOM IZ APOTEKE

- 1. Sterilnu posudicu otvoriti, odložiti poklopac na sigurno mjesto unutar njom stranom prema gore (ne dirati unutar njom stranu prstima da se ne zagadi i poslije kontaminira uzorak!), a samu posudicu pripremiti za uzimanje urina.
- 2. Temeljito oprati urogenitalnu regiju sapunom i temeljito isprati pod mlazom vode, bez brisanja.
- 3. Najprije snažnim mlazom početi mokriti VAN POSUDICE (prvi mlaz urina će isprati bakterijsku floru uretre/mokraćovoda).
- 4. Ne prekidajući mokrenje, nastaviti mokriti u pripremljenu posudicu. To je „srednji mlaz urina“ koji će biti uzorak za obradu.
- 5. Posudicu s urinom pažljivo zatvoriti i što prije (unutar 2 h) dostaviti u laboratorij.

POSTUPAK KOD PACIJENATA KOJI IMAJU URINSKI KATETER

Kod pacijenata koji imaju urinski kateter treba imati na umu da se u uzorak urina, uz potencijalne bakterije iz mjehura, ispiru i bakterije koje koloniziraju/oblažu unutrašnju površinu katetera. Iz kulture takvog uzorka često poraste i veliki broj i više vrsta bakterija. Takav nalaz nije moguće interpretirati, jer koncentracija poraslih bakterija nije pouzdani pokazatelj stanja u mjehuru i nije moguće razlučiti koja od njih bi mogla biti patogena. Stoga je potrebno uzorak urina za urinokulturu dati na dan izmjene/postavljanja novog katetera. Nakon postavljanja i kratkotrajnog pražnjenja mjehura, novi kateter treba zatvoriti i mjehur prestati prazniti tokom 3-4 sata. Potom, prilikom ispuštanja urina, srednji mlaz urina uzeti u sterilnu posudicu i uzorak dostaviti u laboratoriju unutar 2 sata.

** Naznačiti da se radi o urinu i katetera

POSTUPAK S URINSKOM VREĆICOM (KOD DJECE KOJA NOSE PELENE)

Uzorak urina za urinokulturu kod djece koja nose pelene se može uzeti pomoću urinske vrećice (nabaviti u apoteci). Urogenitalnu regiju djeteta (kod dječaka povući kožicu spolovila prema gore!) treba dobro oprati u sapunu, potom temeljito isprati pod tekućom vodom i osušiti čistom tkaninom. Nakon što se urinska vrećica pričvrsti i dijete obuče, poželjno je češće provjeriti da li je vrećica napunjena, kako bi se uzorak što kraće zadržavao u vrećici (i grijan tijelom djeteta), te što ranije dostavio u laboratorij na obradu. Time se smanjuje mogućnost da (kao posljedica dugog zadržavanja urina u vrećici) iz uzorka poraste veliki broj bakterija, što može rezultirati dijagnozom uroinfekta kod inače zdravog djeteta.

** Pri predaji uzorka na obradu potrebno je naglasiti da se radi o uzorku iz urinske vrećice.

PRETRAGE KOJE OVIŠE O FAZI CIKLUSA:

- spolni hormoni (FSH, LH, estradiol, progesteron, prolaktin) najčešće se mjere 3.-5. dan menstrualnog ciklusa ili 21.- 23. dan, ovisno o preporuci liječnika.
- tumorski biljeg CA 125 se ne preporučuje određivati u vrijeme menstruacije

PRIPREMA I PREPORUKA ZA ANALIZU COVID 19 SPIKE PROTEIN

Uzorak: Venska krv

Posebna priprema nije potrebna. Poželjno je da uzimanje uzorka ne bude neposredno posle obroka.

Da bi se procijenila uspješnost sprovedene imunizacije određivanjem IgG antitijela na Spajk protein, preporuka je da se sačeka 2 sedmice.

Prema podacima kojima raspolažemo, nekada je potrebno da prođe i 3-4 nedelje od momenta primanja druge doze vakcine za provjeru uspješnosti stepena imunizacije.